

## ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ОКРЕМИХ НАПРЯМІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

**Ломакіна І.Ю.,  
К.Ю.Н.**

*Білоцерківський національний аграрний університет*

У статті з'ясовані основні напрями державного регулювання аграрного сектору України. Проаналізована структура та система органів, що здійснюють державне регулювання сільськогосподарського виробництва. Окреслені основні напрями ліцензування діяльності у сфері сільського господарства. Охарактеризована нормативно-правова база, що супроводжує процес ліцензування окремих напрямів сільськогосподарського виробництва.

**Ключові слова:** сільськогосподарське виробництво, аграрний сектор, ліцензування, державне регулювання, нормативно-правове забезпечення, ліцензування господарської діяльності у сфері сільського господарства.

Ломакіна И.Ю. / ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ В СФЕРЕ ЛИЦЕНЗИРОВАНИЯ ОТДЕЛЬНЫХ НАПРАВЛЕНИЙ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА / Белоцерковский национальный аграрный университет, Украина

В статье выяснены основные направления государственного регулирования аграрного сектора Украины. Проанализирована структура и система органов, осуществляющих государственное регулирование сельскохозяйственного производства. Очерчены основные направления лицензирования деятельности в сфере сельского хозяйства. Охарактеризована нормативно-правовая база, сопровождающая процесс лицензирования отдельных направлений сельскохозяйственного производства.

**Ключевые слова:** сельскохозяйственное производство, аграрный сектор, лицензирование, государственное регулирование, нормативно-правовое обеспечение, лицензирование хозяйственной деятельности в сфере сельского хозяйства.

Lomakina I.Y. / STATE REGULATION OF THE LICENSING OF CERTAIN AREAS OF AGRICULTURAL PRODUCTION / National agrarian university of Bila Tserkva, Ukraine

The development of Ukraine's agricultural sector is one of the priorities of the strategic planning of the national economy. And that state regulation of agriculture Ukraine plays a key role in its formation and development. From how well the system is organized agricultural activities at national level, depends on its effectiveness.

State regulation on licensing of certain crops and production. The paper clarified the main directions of state regulation of the agricultural sector of Ukraine. The structure and system of exercising the state regulation of agricultural production. The basic directions of licensing in agriculture. Characterized regulatory framework that accompanies the process of licensing certain areas of agricultural production.

One of the state regulation of the agricultural sector is the licensing of certain activities aimed at improving the efficiency and social focus, and strengthening social economic order in the agricultural sector.

The current legislation stipulates that certain types of agricultural production can be made only on special permit – a license that is the document state that certifies the licensee to engage in specified therein business activity for a specified period, subject to the license conditions.

State Regulation of Ukraine's agricultural sector is provided by a higher state bodies and specially created bodies entrusted with the relevant powers. State regulation of licensing of certain agricultural activities provided at the local and national levels, and its legal framework Laws of Ukraine, the Cabinet of Ministers of Ukraine, regulations of the Ministry of Agrarian Policy of Ukraine.

**Key words:** agricultural production, agricultural sector, licensing, regulation, regulatory support, licensing of economic activities in agriculture.

Розвиток аграрного сектору України є одним із пріоритетних напрямів стратегічного планування вітчизняної економіки. І саме державне регулювання сільського господарства України відіграє вагомую роль у процесі його становлення й розвитку. Від того, наскільки якісно буде організована система сільськогосподарської діяльності на державному рівні, безпосередньо залежить її ефективність.

Одним із напрямів державного регулювання аграрного сектору є ліцензування окремих видів діяльності, спрямоване на підвищення ефективності та соціальної спрямованості, а також утвердження суспільного господарського порядку в аграрному секторі.

Питання державного регулювання сільськогосподарської діяльності, структуризації апарату державного управління аграрним сектором економіки України висвітлені як у нормативно-правових актах (Конституція України, Господарський кодекс України, закони України, Постанови КМУ тощо), так і в працях вітчизняних науковців: О. Мельника, М. Краснової, В. Курила, В. Єрмоленка та ін. Питання нормативно-правового забезпечення ліцензування господарської діяльності у своїх працях розглядали Е. Бекірова, П. Пальчук, І. Пастух, Н. Санахметова, А. Шпомер.

**Метою** цієї статті є аналіз системи державного регулювання аграрного сектору в цілому та його конкретизація у сфері ліцензування окремих напрямів сільськогосподарського виробництва.

Органи державного регулювання сільського господарства є суб'єктами владних повноважень і за Конституцією України наділені відповідними функціями та повноваженнями, які вони повинні здійснювати у встановлених Конституцією України межах (частина друга статті 6).

В.І. Курило до суб'єктів державного управління аграрним сектором економіки відносить: органи виконавчої влади, що здійснюють розробку та реалізацію державної аграрної політики; координаційні та дорадчі органи, що утворюються цими органами та при них; державні інспекційні служби; державні організації й установи з особливим статусом. Погоджуючись у цілому із запропонованою класифікацією, необхідно зазначити, що, на нашу думку, державно-правове регулювання сільського господарства є ширшим за обсягом, ніж державне управління, а тому до першої групи суб'єктів, що здійснюють розробку та реалізацію державної аграрної політики, належать також органи законодавчої влади [1, с. 59].

До органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізацію державної аграрної політики передусім відносяться Кабінет Міністрів України, Міністерство аграрної політики та продовольства України, урядові органи державного управління, державні комітети, Міністерство агропромислового комплексу Автономної республіки Крим у складі Ради Міністрів Автономної республіки Крим, головні управління сільського господарства і продовольства обласних, управління сільського господарства

і продовольства Севастопольської міської та районних державних адміністрацій.

Координаційні та дорадчі органи, що утворюються органами виконавчої влади, та інші органи, що утворюються при них, здійснюють координаційні та допоміжні функції. Це Урядовий комітет з реформування аграрного сектора; Координаційна рада з питань аграрної політики Секретаріату Кабінету Міністрів України; Колегія Мінагрополітики України; науково-технічна рада, Галузева рада по роботі з кадрами Мінагрополітики України; інші організації при органах виконавчої влади різного рівня.

Державний контроль за якістю, безпекою, сертифікацією сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки в процесі її виробництва, закупівлі, переробки, зберігання та реалізації та за організацією формування ресурсів сільськогосподарської продукції для державних і регіональних потреб як функцію управління здійснюють державні інспекційні служби в сільському господарстві. Як правило, вони мають ієрархічну вертикаль, що забезпечує виконання відповідних функцій в Автономній республіці Крим, на обласному і районному рівнях. Це Українська державна контрольно-виробнича лабораторія продуктів м'ясної і молочної промисловості, Головна державна інспекція якості та сертифікації сільськогосподарської продукції, Головна державна інспекція захисту рослин, Державний технологічний центр охорони родючості ґрунтів, Головна державна інспекція з карантину рослин, Держсортслужба України, Українська державна насіннева інспекція, Центральна державна випробувальна лабораторія сільськогосподарської сировини та харчової продукції, Центральна лабораторія продуктів переробки плодів, картоплі і винограду, Державна інспекція по нагляду за технічним станом машин, обладнання та якістю пально-мастильних матеріалів, Відділ охорони праці, пожежної безпеки та безпеки дорожнього руху та інші [3].

До державних організацій з особливим статусом, на наш погляд, можна віднести Державну акціонерну компанію «Укрресурси», Національну акціонерну компанію «Укראгролізінг», Державну акціонерну компанію «Хліб України». Ці організації – акціонерні товариства відкритого типу, статuti яких затверджено Постановами Кабінету Міністрів України. Утворені вони, як правило, відповідно до постанов Кабінету Міністрів України або Указів Президента України, з метою сприяння реалізації державної аграрної політики, забезпечення ефективного функціонування й розвитку сільськогосподарського виробництва. Засновником компаній є держава в особі Кабінету Міністрів України, а їх акціонерами – держава в особі Фонду державного майна та юридичні і фізичні особи, що набули права власності на акції цих компаній у процесі приватизації та на вторинному ринку цінних паперів.

Чинними нормативно-правовими актами визначені структура, функції, повноваження, компетенції, права та обов'язки органів державного регулювання аграрного сектору України. Аналіз чинного законодавства України та спеціальної літератури дозволяє виділити такі основні функції державного регулювання сільського господарства:

- прогнозування та планування сільськогосподарського виробництва;
- державна реєстрація та ведення відповідних реєстрів;
- ліцензування окремих напрямів сільськогосподарського виробництва;
- атестація працівників, зайнятих у сільськогосподарському виробництві та атестація сільськогосподарського виробництва;
- стандартизація та сертифікація в сільському господарстві;
- державна експертиза в сільському господарстві;
- державний сільськогосподарський перепис;
- державний контроль та нагляд у сільському господарстві;

– вирішення спорів у галузі сільського господарства [2].

З'ясуємо основні аспекти діяльності у сфері державного регулювання щодо ліцензування окремих напрямів сільськогосподарського виробництва.

Чинним законодавством визначено, що окремі види сільськогосподарського виробництва можуть здійснюватись лише на основі спеціального дозволу – ліцензії, що являє собою документ державного зразка, який засвідчує право ліцензіата на провадження зазначеного в ньому виду господарської діяльності протягом визначеного строку за умови виконання ліцензійних умов [9].

Основним законодавчим актом, що регулює відносини у сфері ліцензування, є Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 1 червня 2000 р. Закон визначає види господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, порядок їх ліцензування, встановлює державний контроль у сфері ліцензування, відповідальність суб'єктів господарювання та органів ліцензування за порушення законодавства у сфері ліцензування [9].

Ліцензування окремих напрямів діяльності у сфері сільського господарства провадиться як на загальнодержавному, так і на локальному рівнях. Різниця в цих процесах полягає в тому, що на підставі ліцензії, виданої центральним органом виконавчої влади, господарська діяльність провадиться на всій території України, а на підставі ліцензії, виданої місцевим органом виконавчої влади, – на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Перелік видів господарської діяльності, які відповідно до спеціальних законів підлягають ліцензуванню, визначено в ст. 9 Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності». Серед них до галузі сільськогосподарського виробництва належать:

- культивування, використання рослин, що містять наркотичні засоби для промислових цілей;
- ветеринарна практика;
- діяльність, пов'язана з промисловим виловом риби на промислових ділянках рибогосподарських водойм, крім внутрішніх водойм (ставків) господарств;
- оптова торгівля насінням;
- виробництво, зберігання і реалізація племінних генетичних ресурсів, проведення генетичної експертизи походження та аномалій тварин.

Відповідно до ст. 7 Закону України «Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів» в редакції від 8 липня 1999 р., діяльність, пов'язана з культивуванням та (або) використанням чи реалізацією рослин, включених до списку № 3 таблиці I Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, з метою виробництва та (або) виготовлення наркотичних засобів і психотропних речовин здійснюється підприємствами державної та комунальної форми власності за наявності у них ліцензії на здійснення відповідних видів діяльності [11].

Діяльність, пов'язана з культивуванням та (або) використанням чи реалізацією рослин, включених до списку № 3 таблиці I Переліку, з низьким вмістом наркотичних засобів для промислових цілей, за винятком виробництва та (або) виготовлення наркотичних засобів і психотропних речовин, може здійснюватися підприємствами всіх форм власності за наявності у них ліцензії на здійснення відповідних видів діяльності. Гранично допустимий вміст наркотичних засобів у рослинах, включених до списку № 3 таблиці I Переліку, встановлюється Кабінетом Міністрів України за поданням спеціально уповноваженого органу виконавчої влади в галузі охорони здоров'я. Відповідно до списку № 3 таблиці I Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів», до рослин,

що містять наркотичні засоби та психотропні речовини, обіг яких дозволяється для промислових цілей, належать рослини виду «мак снотворний» (у тому числі олійний та інші, що містять опій) та рослини роду «коноплі» [7].

Ліцензії на культивування та (або) використання чи реалізацію конкретних рослин, включених до списку № 3 таблиці I Переліку, видаються Кабінетом Міністрів України або уповноваженим ним органом у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2000 року № 1698 «Про затвердження переліку органів ліцензування» [8] ліцензування господарської діяльності з культивування, використання рослин, що містять наркотичні засоби, для промислових цілей здійснюється Міністерством аграрної політики України за погодженням із Міністерством внутрішніх справ України. Перелік наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, з обігом яких пов'язана діяльність, що підлягає ліцензуванню, затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 10 травня 1999 р. № 786. Положення про ліцензійну комісію з ліцензування провадження господарської діяльності з культивування та використання рослин, що містять наркотичні засоби, для промислових цілей та склад ліцензійної комісії затверджено Наказом Міністерства аграрної політики України від 13 лютого 2002 року № 44 [4].

Проведення ветеринарної практики на території України також підлягає ліцензуванню. Згідно зі ст. 100 Закону України «Про ветеринарну медицину» юридичні або фізичні особи (громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які проживають на території України) можуть займатися ветеринарною практикою на підставі ліцензії, що видається відповідно до законодавства України [5].

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2000 року № 1698 «Про затвердження переліку органів ліцензування» ліцензування провадження господарської діяльності з ветеринарної практики проводиться Державним департаментом ветеринарної медицини. Державний департамент ветеринарної медицини відповідно до статті 6 Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» делегує повноваження, передбачені цією статтею, своїм структурним територіальним підрозділам – управлінням державної ветеринарної медицини обласних, Київської міської державної адміністрації, положення про які затверджено Наказом Державного департаменту ветеринарної медицини від 21 листопада 2001 року № 66.

Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з ветеринарної практики затверджено Наказом Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва і Міністерства аграрної політики України від 2 липня 2001 року № 94/186.

Крім ветеринарної практики у сфері організації ветеринарної медицини ліцензуванню підлягають такі види діяльності, як виробництво ветеринарних медикаментів і препаратів, оптова, роздрібна торгівля ветеринарними медикаментами і препаратами та проведення дезінфекційних, дезінсекційних, дератизаційних робіт (на об'єктах ветеринарного контролю). Ліцензування зазначених видів діяльності проводиться Державним департаментом ветеринарної медицини.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2000 року № 1698 «Про затвердження переліку органів ліцензування» ліцензування провадження господарської діяльності, пов'язаної з промисловим ви-

ловом риби на промислових ділянках рибогосподарських водойм, крім внутрішніх водойм (ставків) господарств, проводить Державний департамент рибного господарства Міністерства аграрної політики України. Для отримання ліцензії на здійснення промислового лову суб'єкт господарювання подає до Державного департаменту рибного господарства заяву про видачу ліцензії. До заяви повинні додаватися документи згідно зі статтею 10 Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності».

Ліцензійні умови провадження господарської діяльності, пов'язаної з промисловим виловом риби на промислових ділянках рибогосподарських водойм, крім внутрішніх водойм (ставків) господарств, затверджено Наказом Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва і Міністерства аграрної політики України від 14 листопада 2001 року № 132/336.

Відповідно до статті 34 Закону України «Про насіння і садивний матеріал» оптова торгівля насінням на внутрішньому ринку України здійснюється суб'єктами підприємницької діяльності виключно за наявності в них спеціального дозволу (ліцензії) [10]. Оптова торгівля насінням – це сфера підприємницької діяльності з придбання та продажу оптових партій насіння для наступної його реалізації споживачам для використання його на сівбу на підставі договорів купівлі-продажу, міни, поставки та інших цивільно-правових договорів, які передбачають передачу прав власності. Оптова партія насіння – це будь-яка кількість однорідного за якістю насіння, засвідчена відповідним документом і відпущена зі складу. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2000 р. № 1698 «Про затвердження переліку органів ліцензування» ліцензування провадження господарської діяльності з оптової торгівлі насінням проводить Міністерство аграрної політики України.

Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження ліцензування певних видів господарської діяльності у племінній справі у тваринництві» від 20 лютого 2003 року господарська діяльність з виробництва, зберігання і реалізації племінних генетичних ресурсів, проведення генетичної експертизи походження та аномалій тварин підлягає ліцензуванню [6]. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2000 року № 1698 «Про затвердження переліку органів ліцензування» ліцензування провадження господарської діяльності з виробництва, зберігання і реалізації племінних генетичних ресурсів, проведення генетичної експертизи походження та аномалій тварин проводить Міністерство аграрної політики України.

Незважаючи на те, що виключний перелік видів діяльності, які підлягають ліцензуванню, затверджений ст. 9 Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності», аграрне законодавство передбачає ліцензування діяльності з оптової торгівлі цукром, що суперечить чинному законодавству.

Таким чином, державне регулювання аграрного сектору України забезпечується діяльністю як вищих органів державного управління, так і спеціально створених органів, на які покладені відповідні владні повноваження. Державне регулювання ліцензування окремих видів сільськогосподарської діяльності забезпечується на місцевому та державному рівнях, а його нормативно-правовою базою є Закони України, Постанови Кабінету Міністрів України, нормативні акти Міністерства аграрної політики України.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Курило В. І. Адміністративні правочини у сільському господарстві України: сучасна парадигма : монографія / За заг. ред. В.К.Шкарупи. – К. : Магістр – XXI сторіччя, 2007. – 312 с.
2. Марченко С. І. Інституційно-функціональне забезпечення виробництва та реалізації зерна за законодавством України / С. І. Марченко // Актуальні питання державотворення в Україні очима молодих учених. Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених; Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених Київського національного університету імені Тараса Шевченка (23 квітня 2010 року). – К., 2010. – Ч. II. – С. 135–136.



3. Піддубний О. О. Правове становище сільськогосподарських інспекцій : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / О. Ю. Піддубний; Нац. ун-т держ. податк. служби України. – Ірпінь, 2007. – 21 с.
4. Положення про ліцензійну комісію з ліцензування провадження господарської діяльності з культивування та використання рослин, що містять наркотичні засоби, для промислових цілей та склад ліцензійної комісії : наказ Міністерства аграрної політики України від 13 лютого 2002 р. № 44 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
5. Про ветеринарну медицину : закон України від 16 листопада 2006 р. № 361-V // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 5–6. – Ст. 53.
6. Про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження ліцензування певних видів господарської діяльності у племінній справі у тваринництві : Закон України від 20 лютого 2003 р. // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
7. Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів : постанова Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 770 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 19. – Ст. 789.
8. Про затвердження переліку органів ліцензування : постанова Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2000 р. № 1698 // Офіційний вісник України. – 2000 р. – № 46. – Ст. 2001.
9. Про ліцензування певних видів господарської діяльності : закон України від 1 червня 2000 р. № 1775-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 36. – Ст. 299.
10. Про насіння і садивний матеріал : закон України від 26 грудня 2002 р. № 411-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 13. – Ст. 92.
11. Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів : закон України від 8 липня 1999 р. № 60/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 36. – Ст. 317.

УДК 342.925:347.921(477)

## СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ (СУДОЧИНСТВА): ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ

**Михайлов О.М.,**  
асистент кафедри адміністративного і фінансового права  
Національний університет «Одеська юридична академія»

Проведена класифікація суб'єктів адміністративного процесу (судочинства). «Оголені слабкі сторони» запропонованих на сторінках професійних юридичних видань підстав диференціації суб'єктів адміністративного процесу (судочинства). Задля врахування особливостей правового статусу суду, осіб, які беруть участь у справі та інших учасників процесу (судочинства) автором розроблена комплексна ґрунтовна класифікація суб'єктів адміністративного процесу (судочинства). Запропоновані підстави для систематизації за формою провадження, за наявністю державно-владних повноважень, залежно від ініціювання, місця й ролі в адміністративній справі, що розглядається і вирішується судом.

**Ключові слова:** суд, особи, які беруть участь у справі, інші учасники процесу (судочинства), класифікація суб'єктів адміністративного процесу (судочинства).

Михайлов А.Н. / СУБЪЕКТЫ АДМИНИСТРАТИВНОГО ПРОЦЕССА (СУДОПРОИЗВОДСТВА): ПОДХОДЫ К КЛАССИФИКАЦИИ / Национальный университет «Одесская юридическая академия», Украина

Проведена классификация субъектов административного процесса (судопроизводства). «Обнажены слабые стороны» предложенных на страницах профессиональных юридических изданий оснований дифференциации субъектов административного процесса (судопроизводства). Учитывая особенности правового статуса суда, лиц, принимающих участие в деле и других участников процесса (судопроизводства) автором разработана комплексная основательная классификация субъектов административного процесса (судопроизводства). Предложены основания для систематизации по форме производства, по наличию государственно-властных полномочий, в зависимости от инициирования, места и роли в административном деле, которое рассматривается и разрешается судом.

**Ключевые слова:** суд, лица, принимающие участие в деле, другие участники процесса (судопроизводства), классификация субъектов административного процесса (судопроизводства).

Mykhalov O.M. / THE SUBJECTS OF THE ADMINISTRATIVE PROCESS (PROCEEDINGS): APPROACHES TO CLASSIFICATION / Law National University «Odessa Law Academy», Ukraine

The classification of subjects of administrative process (rule-making) was conducted. "Weak" parties of grounds of differentiation of subjects of administrative process (rule-making) which are offer on the pages of professional legal editions are bare. An author worked out complex sound appraising of subjects of administrative process (rule-making) taking into account the features of legal status of court, persons, taking part in the case and other participants of process (rule-making). The grounds for classification were offered: from the form of production, from the presence of state-imperious plenary powers, from initiation, place and role on administrative case that is examined and settled by a court. Designed legal community Ukraine and the Russian Federation criteria subjects of administrative process (proceedings) into account, not all features of the legal status not all subjects of administrative procedure (proceedings). On the one hand, a significant number of subjects (the court, persons involved in the case and other actors (justice), on the other – the variety of features of the legal status of subjects of administrative process (justice), causing the need to search the grounds and development substantial differentiation of complex subjects of administrative process (justice) that clearly demonstrates "strong" and "shave weaknesses" of the administrative process (proceedings).

**Key words:** court, persons taking part on case, other participants of process (rule-making), classification of subjects of administrative process (rule-making).

**Постановка проблеми.** Розроблені юридичною спільнотою України та Російської Федерації критерії класифікації суб'єктів адміністративного процесу (судочинства) враховують не всі особливості правового статусу не всіх суб'єктів адміністративного процесу (судочинства). З од-

ного боку, значна кількість суб'єктів (суд, особи, які беруть участь у справі та інші учасники процесу (судочинства), з іншої – розмаїття особливостей правового статусу суб'єктів адміністративного процесу (судочинства) обумовлюють потребу в пошуку підстав та розробці комп-